

Proč nesouhlasíme se zřízením Národního parku Křivoklátsko

Jakub Majer (www.otevrenekrivoklatsko.cz)

Veřejné slyšení Petičního výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, 31.10.2023

Vážený pane předsedo, vážené paní poslankyně, senátorky a starostky, vážení páni poslanci, senátoři a starostové, pane náměstků, dámy a pánové.

Moji předřečníci vás seznámili s křivoklátským regionem, krajinou a přírodou. Průběhem jednání s občany a samosprávami a s tím, co v Záměru na vyhlášení Národního parku Křivoklátsko chybí.

Já bych nyní rád shrnul, proč vlastně se zřízením parku nesouhlasíme a vyvrátil některé argumenty dokládající zdánlivou nutnost vyhlášení.

Naše petice a tím pádem i naši petenti tvrdí, že:

- Předmětné území nespĺňuje parametry, které ukládá zákon o ochraně přírody a krajiny
- Vyhlášení parku pak znamená, že nad územím bude aplikovaná nevhodná forma správy a péče, ve formě bezzásahového režimu
- To křivoklátskou krajinu poškodí.
- Důvodně se obáváme ztráty otevřenosti, průchodnosti a cyklistické průjezdnosti krajiny
- Nechceme, aby se z území "pro přírodu a lidi" stalo pouze „území pro přírodu“

Domníváme se, že jako jsou pro Jižní Čechy typičtí ovocnáři a rybáři, pro Jižní Moravu vinaři, pro Žatecko pěstitelé chmele, jsou pro Křivoklátsko typičtí lesní hospodáři. Je to staletý odkaz, který máme s hrdostí rozvíjet.

Nepovažujeme za hanbu, že jejich prací není Křivoklátsko divočinou nýbrž krásnou kulturní krajinou a domníváme se, že velkoplošná forma ochrany přírody ve formě chráněné krajinné oblasti je pro něj nevhodnější. To dokazuje setrvalé se zlepšující stav křivoklátské přírody, a to, že za více než čtyřicet let existence CHKO se ochrana přírody stala respektovanou součástí života v regionu a trojúhelník obec-ochranář-hospodář zde dobře funguje.

Odmítáme marketing strachu, kde je lesník vydáván za největšího škůdce křivoklátské krajiny, ženoucího se bezohledně za ziskem na úkor přírody, neboť mu ze zákona údajně nic jiného nezbývá. Marketing, ve kterém je najednou CHKO představována jako slabý nástroj ochrany biodiverzity Křivoklátska, když jsme paralelně svědky toho, že sousední CHKO Český kras je u svého 50letého výročí existence vloni vyzdvihována právě za její rozvoj, stejně jako stejné výročí letos slavící CHKO Beskydy či o tři roky dříve CHKO Žďárské vrchy.

Pokud není institut CHKO schopen změnit ochranu svého jádrového území dohodou s ostatními subjekty státní správy a samosprávami a musí se kvůli tomu měnit zákon a vyhlášovat národní park, poukazuje to buď na manažerské selhání jedné konkrétní organizace, nebo na systematický problém všech dalších dvaceti čtyř chráněných krajinných oblastí v České republice.

Jádrová zóna je přítomna na Křivoklátsku plně v I. a II. zóně CHKO. Takové území je dle dat Agentury ochrany přírody a krajiny vnímáno jako přísně chráněné, a to i z mezinárodního hlediska. Vyhlášením parku se tedy neposuneme ani o promile procenta ke splnění cílů vyplývajících ze Strategie Evropské Unie v oblasti biologické rozmanitosti. Naopak vyplývá energie a čas, které bychom mohli věnovat tomu, že začneme chránit území, která zatím chráněna nejsou a tím se ke splnění cílů reálně přiblížit.

Častý argument rovněž je, že území možného parku se z 98 % rozkládá na majetcích státu a stát má tedy právo změnit jeho režim ochrany a péče, jak uzná za vhodné. Takové tvrzení ale nutně vyvolává otázku: „kdo nebo co je stát“? Jsou obce a lidé žijící v nějakém území „míň stát“ než úředníci ministerstva? Má stát právo změnit formu ochrany přírody, jak uzná za vhodné nebo má pouze právo o takovou změnu usilovat?

Vyhlásíme-li Národní park Křivoklátsko, změníme v horizontu několika let zásadně prostředí, ve kterém zdejší lidé žijí. Chceme-li to udělat, máme vysvětlit proč a máme konkrétně říci jak. Nestačí přístup „na houby budete moct chodit dál a nic jiného se vás vlastně netýká, protože byste tomu stejně nerozuměli“.

Když si povídáte s paní starostkou Kralíkovou z Městysu Strážný na Šumavě, cítíte smutek z toho, jak to na Šumavě s „parkánama“ chodí, smutek z toho, že se každý den kouká na usychající les za vesnicí, který by v lesnický vedeném region mohl být zachráněn.

Když si povídáte s panem místostarostou Dařinou z Jetřichovic v Českém Švýcarsku cítíte nejen stejný smutek ale i vztek z toho, jak byla jeho krajina „nepéčí“ národního parku poškozena, z toho, že je tam 20 % cest nepřístupných...

Opravdu jsme ochotni tvrdit, že to, jak vypadá krajina kolem nás se nás netýká? Že jde jen o to, kam budeme a kam nebudeme moct chodit na houby? Nepopíráme tím tak silné pojmy jako je domov či rodný kraj?

Každý občan této země, který chce přestavět dům či jen přistavět na svém pozemku větší kůlnu musí předložit sousedům a stavebnímu úřadu konkrétní plány. Získat souhlasná vyjádření mnoha státních organizací (na Křivoklátsku i souhlas CHKO). Nestačí, že přijde a řekne „nebojte, já to přestavím citlivě“. S tím na žádném úřadě ani u sousedů nepochodí.

Záměr na vyhlášení Národního parku Křivoklátsko je ale přesně takovým domem bez plánů!

Často proto slýcháme, že praktické věci týkající se života v parku se vyřeší „potom“ vyhláškami. Že jejich znění budou obce a tím pádem i občané ovlivňovat díky svému zastoupení v Radě národního parku. Už se ale příliš nezmiňuje, že v Radě nejsou samy, že nemají většinu a už vůbec ne, že pokud se Rada nedohodne, rozhoduje ministerstvo životního prostředí...

Když se poctivě zamyslíme a zrevidujeme dění kolem vyhlášení Národního parku Křivoklátsko, zjistíme, že jediný, kdo v tom příběhu chybí, je křivoklátská příroda sama. Místo toho, abychom řešili, co konkrétně a kde je potřeba na Křivoklátsku zlepšit, jak toho nejjednodušší, nejrychlejší a nejlevnější cestou dosáhnout, řešíme založení nového úřadu za stovky milionů korun. Neřešíme, jak zlepšit ochranu přírody společně a odspodu. Jak do ní ještě více zapojit obce, občany či návštěvníky, jak společně hledat řešení problémů. Radši věnujeme nemalé úsilí na to, abychom přírodě na Křivoklátsku dali do pomyslného rodného listu o jedno razítko navíc a pak to s robustním úřadem v zádech vydávali za lepší ochranu, kterou si Křivoklátsko zasloužilo.

To ale nepovažujeme za správné, a proto se zřízením Národního parku Křivoklátsko důrazně nesouhlasíme!